

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет науки і технологій
(УДУНТ)

Нікопольський факультет (НФ)

Введено в дію
Розпорядженням декана
НФ УДУНТ
від 26.01.2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

порядок розробки, структура,
затвердження та оновлення

Схвалено Вченою радою
НФ УДУНТ
(протокол №1 від 25.01.2022 р.)

Дніпро-Нікополь

2022

ТЕРМІНОЛОГІЯ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про силабус навчальної дисципліни (далі - Положення) Нікопольського факультету Українського державного університету науки і технологій (далі – НФ) розроблено з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», Положення «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Положення «Про організацію освітнього процесу в УДУНТ», Положення «Про організацію освітнього процесу на НФ УДУНТ» і регламентує розробку, структуру, порядок затвердження та оновлення силабусу навчальної дисципліни. З метою уникнення можливих непорозумінь (невірних тлумачень) далі наведений стислий тезаурус найбільш вживаних термінів, так чи інакше пов'язаних з розробкою силабусів.

Силабус (англ. *Syllabus*, а також *course of study, program, programme, curriculum, syllabusnoun*) – термін, що запозичений з англomовного освітнього середовища (дискурсу) у зв'язку із запровадженням в Україні нової процедури акредитації освітніх програм (ОП). Представники НАЗЯВО (М.Вінницький) щодо запровадження силабусу зазначають, що «...наразі потрібно відійти від НМКД (Навчально-методичного комплексу дисципліни), адже, цей документ на кілька десятків сторінок пишуть не для студента, а «під незрозуміло які вимоги якогось акредитаційного інспектора чи ліцензування»¹. Зазначається також, що **силабус** (чи інший подібний по суті документ) – це документ, який надається **студенту** для того, щоб він розумів що йому будуть викладати, чого він навчиться, які правила гри (за що його будуть оцінювати, за що будуть «карати») і якщо ці елементи представлені, то назва не обов'язково має бути «силабус». Але ж з іншого боку, в таблиці 1 додатку до т.з. «Відомостей з самооцінювання освітньої програми»² (Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП) **вимагається** завантажити «силабус або інші навчально-методичні матеріали» по кожній з дисциплін, які забезпечують освітню програму, яка подається на акредитацію. Оскільки чітко не вказано, які саме «інші навчально-методичні матеріали», практично всі навчальні заклади, що проходили акредитацію, надавали відомості саме про силабуси.

Акредитація освітньої програми – це оцінювання освітньої програми на предмет її відповідності стандарту освіти, а також спроможності закладу освіти забезпечити досягнення здобувачами освіти передбачених в освітній програмі результатів навчання. Проводиться НАЗЯВО один раз на 5 років за ініціативою закладу вищої освіти і є добровільною.

Освітня (освітньо-професійна) програма³ (скор. ОП або ОПП) – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією

¹ - <https://chmnu.edu.ua/silabus-chi-robocha-programa-chi-ye-obov-yazkovim-nayavnist-silabusu-z-distsiplini-pid-chas-akreditatsiyi-zvo/>

² - офіційний сайт НАЗЯВО, форми документів, що оформлюються та подаються разом із заявою на акредитацію освітньої програми (<https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/SAR-form-pdf>)

³ - цей і подальші терміни трактуються в редакції, що надана в «Методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти» (затв. наказом МОН №600 від 01 червня 2017 р. - <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>)

програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти. Основою для розробки освітньої (освітньо-професійної) програми повинний бути стандарт вищої освіти для відповідної спеціальності та рівня освіти.

Освітній компонент ОП – в контексті ОП – це навчальна дисципліна (обов'язкова чи вибіркова), яка є невід'ємною частиною забезпечення процесу навчання на відповідному рівні вищої освіти для набуття її здобувачами певного набору компетентностей і формування програмних результатів навчання, що задекларовані відповідним стандартом вищої освіти та (додатково) навчальним закладом (групою розробників ОП).

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, яка визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – **кредит ЄКТС**) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Результати навчання (програмні результати навчання) – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти.

Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Як зазначалося на початку, **силабус навчальної дисципліни** є документом, де висвітлюються призначення, основний зміст та структура дисципліни, що входить до переліку освітніх компонентів відповідної освітньо-професійної програми, процедури і принципи оцінювання навчальних досягнень та деякі інші аспекти, пов'язані із забезпеченням набуття здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання та відповідних їм компетенцій.

В силабусі навчальної дисципліни повинні бути відображені критерії оцінювання, які використовуються викладачем під час поточного та підсумкового контролю і з якими здобувач освіти зобов'язаний ознайомитися перед вивченням дисципліни. Критерії оцінювання для різних дисциплін (в залежності від їхньої специфіки) можуть відрізнятися.

Силабус не слід плутати з робочою програмою навчальної дисципліни, бо він не є її еквівалентом (ніяким чином її не замінює), оскільки має інше призначення (див. вище).

Для різних форм навчання (очна, заочна) може бути розроблений єдиний силабус навчальної дисципліни із зазначенням кількості годин аудиторних занять, самостійної роботи здобувачів, форм контролю тощо.

1. ПОРЯДОК РОЗРОБКИ ТА ОНОВЛЕННЯ СИЛАБУСУ

Силабуси навчальних дисциплін розробляються провідним викладачем (або групою викладачів) до початку процедури акредитації тієї чи іншої освітньої програми, але на етапі підготовки до акредитації. Це етап, на якому групою забезпечення якості відповідної освітньої програми на чолі з її гарантом текст ОП вже розроблений та затверджений в порядку, що встановлений. Освітня програма містить суттєву частину вихідних даних для розробки силабусу навчальної дисципліни, таких як обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів ЄКТС), терміни її вивчення та місце в структурно-логічній схемі (послідовності) вивчення дисциплін, тому її розробка повинна передувати початку розробки силабусу.

Не менш важливими вихідними даними, що містяться в ОП, є **перелік компетенцій та програмних результатів навчання**, які повинні бути сформовані у здобувачів вищої освіти після вивчення навчальної дисципліни. Ці елементи є найбільш суттєвими не тільки при розробці силабусу, але й при розробці викладачем робочої програми навчальної дисципліни, оскільки на пряму визначають перелік тем (модулів), які повинні вивчатися, темп та спосіб вивчення тих чи інших розділів дисципліни (лекції, семінарські, практичні або лабораторні заняття, самостійна робота тощо).

Силабус будь-якої навчальної дисципліни, як і освітня програма, повинний щорічно переглядатися (оновлюватися). Мінімум – це перезатвердження силабусу в існуючій редакції, максимум – суттєва переробка або розробка нового, що суттєво відрізняється. Необхідність суттєвої переробки або розробки нового силабусу може виникнути в разі зміни (перерозподілу) обсягу кредитів для вивчення навчальної(их) дисциплін(и), або введення до освітньої програми нової дисципліни, що раніше не входила до переліку освітніх компонент ОП.

Організаційною формою для процесів розробки, оновлення або перезатвердження силабусів є їхній розгляд на засіданнях кафедр, якими вони розроблялися із подальшим затвердженням всіх наявних силабусів на засіданні групи забезпечення якості відповідної ОП, після чого їх підписує гарант освітньої програми.

Підставами для оновлення силабусу можуть бути:

- ініціатива та пропозиції гаранта освітньої програми та/або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;
- результати оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни;
- результати анкетування здобувачів та пропозицій стейкхолдерів тощо.

Особливий випадок – започаткування нової ОП з переліком освітніх компонент (навчальних дисциплін), серед яких певна кількість таких, що раніше не викладалися жодною з кафедр. В такому випадку за узгодженням із гарантом освітньої програми розробку силабусу(ів) завідувач відповідної кафедри доручає досвідченим викладачам, встановлюючи термін закінчення роботи над його створенням та термін розгляду на засіданні кафедри.

2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна «форма існування» силабусів – електронна. Але допускається зберігання в бібліотеці кафедри паперових версій, з оригінальними підписами розробника та гаранта ОП⁴.

Не залежно від виду навчальної дисципліни та фаху викладача, розробники силабусів навчальних дисциплін повинні брати до уваги текст відповідної ОП. А саме:

- окремі відомості з розділу 1 («Профіль освітньої програми зі спеціальності...»);
- перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність /структурно-логічна схема/ (розділ 2);
- матриця відповідності програмних компетентностей (К) освітнім компонентам (ОК) /розділ 4/;
- матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР) відповідними компонентами (ОК) освітньої програми /розділ 5/.

Текст освітньої програми повинен надати її гарант. Як варіант, розроблену освітню програму можна завантажити для роботи з відповідної сторінки НФ УДУНТ (<https://nmetau.edu.ua/ua/mfac/i3002/p4402>).

Для розробки силабусу бажано використовувати готовий шаблон, що наведений в додатку 1, замінюючи виділені в ньому елементи (жовтий колір) на ті, що повинні бути в силабусі, який розробляється.

Рекомендації щодо підготовки силабусу:

Елементи силабусу	Рекомендації та джерела інформації (документи)
Назва кафедри	В шапці силабусу використовується назва випускової (щодо ОП) кафедри. <i>Використовувати актуальні офіційні документи УДУНТ або офіційна сторінка НФ на сайті ІІБТ УДУНТ</i>
Назва дисципліни	Текст відповідної ОП, розділ 2 <i>Сайт НФ, гарант ОП або зав. випускової кафедри</i>
Рік розробки (актуалізації)	Поточний навч. рік. <i>Або див. протокол кафедри та/або протокол групи забезпечення якості</i>

⁴ - задля економії паперу допускається зберігання в бібліотеці кафедри замість «паперових» силабусів відповідного протоколу засідання групи забезпечення якості ОП, в якому наведено інформацію про затвердження (перезатвердження) силабусів навчальних дисциплін (освітніх компонентів ОП). Оригінали силабусів можуть зберігатися в електронній бібліотеці кафедри (формат файлів – PDF)

Шифр та назва спеціальності	Текст відповідної ОП, розділ 1
Назва освітньої програми	Текст відповідної ОП, розділ 1
Рівень вищої освіти	Текст відповідної ОП, розділ 1
Статус дисципліни	Текст відповідної ОП, розділ 2. <i>Сайт НФ, гарант ОП або зав. випускової кафедри</i>
Обсяг дисципліни	Текст відповідної ОП, розділ 2, робоча програма навчальної дисципліни, навчальний план. <i>Сайт НФ, зав. випускової кафедри, заст. декана</i>
Терміни вивчення дисципліни	Текст відповідної ОП, розділ 2. <i>Структурно-логічна схема</i>
Сторінка(и) з матеріалами до дистанційного навчання	Див. Додаток 1. <i>Додатково може бути вказана інша адреса</i>
Викладачі, що викладають дисципліну	Вказуються по кожному викладачу: ППБ; вч. ступінь, звання; посада на кафедрі; e-mail для консультацій; Viber або ін. (за наявності). Допускається розмістити фото
Мова викладання	За замовчанням – українська, але може бути й інша
Передумови вивчення дисципліни	Текст відповідної ОП, розділ 2, робоча програма навчальної дисципліни. <i>Структурно-логічна схема</i>
Мета навчальної дисципліни	Текст відповідної ОП, розділи 1, 4, 5; робоча програма навчальної дисципліни
Зміст навчальної дисципліни	Вказуються основні змістовні модулі. В межах кожного модуля можна вказати назви окремих тем. Наприклад: Модуль 1. _____ 1.1. _____; 1.2. _____ і т.д. <i>Робоча програма навчальної дисципліни</i>
Заходи та методи оцінювання	Див. Додаток 1
Критерії оцінювання	Див. Додаток 1

Програмні результати навчання і перелік компетентностей	Текст відповідної ОП, розділи 1, 4, 5 ВАЖЛИВО! 1) У матрицях відповідності (розділи 4 і 5 ОП) у стовпці для навч. дисципліни (ОК__) знаходимо всі крапки. Строки, в яких є крапки відповідатимуть номерам компетентностей (К__) та програмних результатів (ПР__); 2) текстовий опис відповідних компетентностей (К__) та програмних результатів (ПР__) беремо з розділу 1 ОП, а саме 1.6 – програмні компетентності; 1.7 - програмні результати навчання
Додаткові результати навчання	Робоча програма навчальної дисципліни
Інформаційні джерела	Робоча програма навчальної дисципліни. <i>Вказуються літературні джерела. Разом з ними можна вказувати електронні адреси Інтернет-ресурсів (електронні підручники, довідники, статті, сайти тощо)</i>
Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання	Див. Додаток 1

Силабус навчальної дисципліни затверджується гарантом освітньої програми. Якщо дисципліна викладається для декількох освітніх програм, силабус виноситься на розгляд відповідної групи забезпечення, розглядається на її засіданні й у разі прийняття позитивного рішення підписується гарантом(ами) іншої(их) ОП.

За результатами затвердження силабусу визначається рік введення його в дію (актуалізації), що вказується у відповідному рядку.

Кафедри зобов'язані ознайомити здобувачів освіти із силабусами навчальних дисциплін, які вони викладають, на початку семестру. Найзручніший спосіб – вказати електронну адресу сторінки кафедри з відповідними ресурсами в Інтернет.

Контроль за реалізацією силабусу здійснюють гарант освітньої програми та/або завідувач відповідної кафедри.

Зміни й доповнення до Положення розглядаються й затверджуються Вченою радою факультету й вводяться в дію розпорядженням декана.

ДОДАТОК 1. ЗРАЗОК СИЛАБУСУ

Український державний університет науки і технологій
Нікопольський факультет
Кафедра
Теорії, технології та автоматизації металургійних процесів

СИЛАБУС навчальної дисципліни “Підприємницька діяльність та економіка підприємства”

Рік розробки (актуалізації)	2021-2022
Назва дисципліни	Підприємницька діяльність та економіка підприємства
Код дисципліни (компонента) в освітній програмі	OK05
Шифр та назва спеціальності	136 - Металургія
Назва освітньої програми	Металургія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна, що входить до циклу обов'язкових компонент ОПП
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 академічних годин. З них: - аудиторних занять 40 годин (з яких: лекції – 32 год.; практ. заняття – 8 год.); - самостійна робота студентів 50 годин.
Терміни вивчення дисципліни	II курс I семестр (6 чверть)
Сторінка(и) з матеріалами дистанційного навчання	до https://nmetau.edu.ua/ua/mfac/i3002/p4303
Викладачі, що викладають дисципліну	Гуцалова Вікторія Іванівна ст. викладач кафедри <i>Адміністрування, управління та підприємництва</i> e-mail: vikagucalova@gmail.com
Мова викладання	Українська
Передумови вивчення дисципліни	Дисципліні має передувати вивчення курсу «Правове забезпечення підприємництва та національної безпеки», «Мікроекономіка»

Мета навчальної дисципліни	Розглядання проблем функціонування підприємств та організацій в умовах сучасної економіки як суб`єктів ринкових відносин; формування системи спеціальних знань в області теоретичних основ організації виробництва праці, а також умінь практичної організації виробничих і управлінських процесів на підприємстві та навичок аналізу показників господарсько-виробничої діяльності підприємства з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування.
Зміст навчальної дисципліни	Модуль 1. Правові засади підприємництва та ресурси підприємства. Модуль 2. Собівартість, ціна продукції. Модуль 3. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.
Заходи та методи оцінювання	Оцінювання здійснюється за результатами поточного (протягом певного модулю) та підсумкового (в кінці певного модулю) контролю. Підсумковий контроль складається з виконання екзаменаційних тестових завдань Оцінювання модулю здійснюється за 12-бальною шкалою. Семестрова оцінка та підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середнє арифметичне модульних оцінок за 12-бальною шкалою.
Критерії оцінювання	Наведені в додатку 1 до силабусу

Програмні результати навчання і перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни (згідно зі стандартом в.о. та освітньою програмою)

Компетентності	Програмні результати навчання
<p>K01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>K02. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>K08. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>	<p>ПР05. Розуміння важливості нетехнічних обмежень, пов'язаних із суспільством, здоров'ям і безпекою, охороною навколишнього середовища, економікою, промисловістю.</p> <p>ПР08. Вміння розробляти і проектувати, відповідно до спеціалізації, складні вироби, процеси і системи, які задовольняють встановлені</p>

<p>K12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>K13. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>K14. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>K15. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>K21. Здатність демонструвати творчий та інноваційний потенціал в синтезі рішень і в розробці проектів в металургії.</p> <p>K23. Усвідомлення контекстів, в яких можуть бути застосовані знання металургії (наприклад, управління процесами та обладнанням, менеджмент, розробка технології тощо).</p> <p>K28. Здатність управляти комплексними діями або проектами відповідно до спеціалізації для забезпечення досягнення поставленої мети з урахуванням всіх аспектів вирішуваної проблеми, у тому числі пов'язаних із виробництвом, експлуатацією, технічним обслуговуванням та утилізацією.</p> <p>K30. Усвідомлення комерційного та економічного контекстів діяльності; здатність ідентифікувати фактори, що впливають на витрати в планах і проектах, відповідно до спеціалізації, та керувати ними; здатність застосовувати методи управління, адекватні поставленим цілям та завданням.</p> <p>K31. Усвідомлення вимог до діяльності в сфері спеціалізації, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку.</p> <p>K32. Усвідомлення питань інтелектуальної власності та контрактів у металургії.</p> <p>K33. Здатність реалізовувати концепції ощадливого виробництва та загальні принципи зниження виробничих витрат у металургії, а також впроваджувати ресурсозберігаючі технології, які дозволяють акумулювати ресурси, спрямовані на досягнення цілей в усіх напрямках діяльності металургійного підприємства.</p> <p>K34. Здатність застосовувати кращі світові практики, стандарти діяльності у металургії за спеціалізацією</p>	<p>вимоги, що передбачає обізнаність про нетехнічні (суспільство, здоров'я і безпека, навколишнє середовище, економіка) аспекти, обрання і застосовування адекватної методології проектування, у тому числі інструментами автоматизованого проектування.</p> <p>ПР9. Вміння обирати і використовувати системи управління і організації виробництва згідно із спеціалізацією.</p> <p>ПР17. Вміння брати на себе відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.</p> <p>ПР20. Вміння перетворювати нові ідеї в бізнес-проекти та успішно їх презентувати аудиторії.</p> <p>ПР26. Всебічна обізнаність і розуміння психологічних аспектів організації роботи колективу, методів розпорядчого впливу керівника низової ланки (майстер дільниці, бригадир).</p> <p>ПР27. Розуміння загальних питань організації виробництва на ділянці та управління ділянкою виробництва, питань організації праці робітників.</p> <p>ПР53. Розуміння методології та певні навички створення структури проекту в комп'ютерній системі управління проектами, інструментів визначення й аналізу термінів виконання задач, оцінки ресурсного та вартісного забезпечення, готовність до створення комплексних проектів, що містять технічну інформацію, креслення обладнання, технологічні розрахунки.</p>
--	--

Додаткові результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- види і основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності;
- складові ресурсного потенціалу підприємства та пошук шляхів його ефективного використання;
- склад планових показників і методику їх розрахунку
- визначення понять: поточні витрати підприємства, собівартість продукції, склад поточних витрат, планування витрат підприємства;
- визначення поняття механізму формування та використання доходів і прибутків підприємства від різних напрямів його діяльності (виробничої, комерційної, зовнішньоекономічної, фінансової, інвестиційної).

вміти:

- дати оцінку ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства;
- дати оцінку рівня собівартості продукції та виявити фактори, які впливають на цей показник;
- розробити інвестиційний проект з метою покращення техніко-економічних показників діяльності підприємства;
- дати оцінку економічної ефективності запропонованих заходів.

Інформаційні джерела

Основна література:

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч. посібник / В.І. Гринчуцький, Е.Т. Карапетян, Б.В. Погріщук. – 2-те вид., перероб., доп. - К.: Центр учбової літератури, 2018. – 304 с.

Додаткова література:

1. Мочерний С.В. Основи підприємницької діяльності / С.В. Мочерний, О.А. Устенко: Посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 280 с.
2. Сизоненко В.О. Сучасне підприємництво [Текст]: довідник / В.О. Сизоненко. – К. : Знання-Прес, 2007. – 440 с.
3. Фаїзова О.Л., Гуцалова В.І. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Економіка підприємства» / О.Л. Фаїзова, В.І. Гуцалова. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2015. – 38 с.
4. Фаїзова О.Л., Гуцалова В.І. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни «Підприємницька діяльність та економіка підприємства» / О.Л. Фаїзова, В.І. Гуцалова. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2019. – 61 с.
5. Шваб Л.І. Економіка підприємства: навч. посібник. 4-е вид. / Л.І. Шваб. – К.: Каравела, 2007. – 584 с.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

<i>Щодо термінів виконання та перескладання</i>	<ul style="list-style-type: none">- завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності);- перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Щодо академічної доброчесності</i>	<ul style="list-style-type: none">- списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів);- мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
<i>Щодо відвідування занять</i>	<ul style="list-style-type: none">- відвідування занять є обов'язковим;- за об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, стажування, форс-мажорні обставини) навчання може відбуватись з використанням технологій дистанційного навчання (Google Class, Zoom, Google Meet, Viber тощо) за регламентом, що повідомляється на сторінці факультету (кафедри) з матеріалами до дистанційного навчання (https://nmetau.edu.ua/ua/mfac/i3002/p4303)
<i>Щодо зарахування результатів неформальної освіти</i>	Врегульовано Положенням http://nmetau.edu.ua/file/polozhennya_pro_rzyao_2019.pdf

Укладач

ст. викл.

В.І. Гуцалова

Ухвалено на засіданні групи забезпечення якості
освітньо-професійної програми «Металургія»

Гарант освітньої програми,

д.т.н., проф. _____

В.Ф. Балакін

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів (за 12-бальною шкалою)

Бали	Критерії оцінювання
12	Студент демонструє ґрунтовні, повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає вмісту навчальної дисципліни; правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях; вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни при виконанні практичних/лабораторних робіт та при курсовому проектуванні, аналізувати отримані дані на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь; знає сучасні технології, тенденції їх розвитку та методи розрахунків; проявляє вміння самостійно ставити та вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії; може відстоювати власну позицію з питань, що розглядаються; спроможний самостійно підготувати виступ на студентській науковій конференції; визначає програму своєї пізнавальної діяльності; займає активну життєву позицію; самостійно користується додатковими джерелами інформації; при тестовому контролі виконує 100 відсотків загальної кількості завдань
11	Студент демонструє систематичні та глибокі знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни; вміє аналізувати явища, які висвітлюються в її вмісті; розуміє взаємозв'язок і тенденції розвитку фундаментальних основ дисципліни; вміє застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні з ґрунтовним аналізом та оцінкою достовірності одержаних результатів; творчо використовує знання у нестандартних ситуаціях, вміє ставити і розв'язувати задачі у фаховій сфері, застосовуючи вивчений матеріал для формування власних суджень та використання у практичній діяльності; спроможний самостійно або з мінімальною допомогою викладача підготувати виступ на студентській науковій конференції; визначає програму своєї пізнавальної діяльності із системним оцінюванням різноманітних явищ та процесів; займає активну життєву позицію; самостійно користується додатковими джерелами; при тестовому контролі виконує 90-95 відсотків загальної кількості завдань
10	Студент демонструє глибокі і ґрунтовні знання матеріалу за вмістом навчальної дисципліни; робить на професійному рівні аналіз можливих ситуацій на основі їх вмісту; вміє застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні, але допускає окремі неточності; вміє самостійно знаходити та виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною; знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни; може визначити тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; адекватно оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; знає зв'язок між суміжними дисциплінами; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси; самостійно користується додатковими джерелами; при тестовому контролі виконує 82-89 відсотків загальної кількості завдань
9	Студент ґрунтовно володіє матеріалом за вмістом навчальної дисципліни, знає і використовує її основні положення для аналізу можливих ситуацій при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; вміє пояснити основні фундаментальні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді про зміну результату при зміні вихідних параметрів; помилки у відповідях/рішеннях/ відповідних завдань не є системними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях та задоволенні практичних потреб; самостійно знаходить та користується додатковими джерелами інформації; при тестовому контролі виконує 75-82 відсотків загальної кількості завдань
8	Студент виявляє добрі знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни, але допускає несуттєві помилки при використанні теоретичних положень під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; вміє застосовувати навчальні матеріали у стандартних ситуаціях та задоволенні практичних потреб; вміє аналізувати, робити висновки; самостійно користується додатковими джерелами інформації; обґрунтовано використовує термінологію та фундаментальні положення; при тестовому контролі виконує 67-74 відсотків загальної кількості завдань
7	Студент виявляє певні знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни, правильно і логічно відтворює її вміст; демонструє достатні вміння під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні, самостійно визначає шляхи їх виконання; оперує базовими теоріями і фактами взаємозв'язку між дисциплінами, вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; у стандартних ситуаціях за допомогою викладача вміє застосовувати теоретичні знання; з окремими неточностями вміє знаходити та використовувати додаткові інформаційні матеріали; при тестовому контролі виконує 58-66 відсотків загальної кількості завдань
6	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни та орієнтується в її вмісті; виконує стандартні (типові) завдання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; розуміє основні взаємозв'язки між дисциплінами та практичними потребами, що є визначальними в курсі, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; з допомогою викладача може вирішувати подібні завдання, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок; виконує 50-57 відсотків загальної кількості тестів
5	Студент має певні формалізовані знання навчального матеріалу, але невпевнено орієнтується у вмісті навчальної дисципліни та основних теоретичних положеннях; частково володіє вміннями щодо виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; відсутнє розуміння взаємозв'язків з іншими дисциплінами та практичними потребами; виконує 41-49 відсотків загальної кількості тестів
4	Студент демонструє неповні знання навчального матеріалу; недостатньо орієнтується у вмісті навчальної дисципліни; демонструє деякі вміння при застосуванні теоретичних положень під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; допускає суттєві помилки, пов'язуючи базові фундаментальні положення з практичними потребами; при тестовому контролі виконує 33-40 відсотків загальної кількості завдань
3	Студент лише частково опанував навчальний матеріал дисципліни; слабо орієнтується в її вмісті; допускає істотні помилки при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; не пов'язує базові фундаментальні положення з практичними потребами; при тестовому контролі виконує 15-32 відсотків загальної кількості завдань
2	Студент лише частково опанував навчальний матеріал дисципліни, не орієнтується в її вмісті, потребує суттєвої допомоги при виконанні практичних/лабораторних/ курсових робіт, демонструє незнання базових фундаментальних положень; при тестовому контролі виконує не більше 15 відсотків загальної кількості завдань
1	Студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, у нього відсутнє системне мислення, практичні навички не сформовані